

Het wonder van de Israëlische Wijn

Door: Marloes van de Goor

De Hebreeuwse woorden voor 'wijn' en 'geheim' hebben dezelfde numerieke waarde. In de Bijbel verwijst dat altijd naar een diepe onderliggende relatie. "Als wijn (het lichaam) binnenkomt, onthult zich een geheim," verklaart het Sanhedrin (38a).

De kerk is geeënt op Israël (Rom. 11), en daarmee zijn joden en christenen onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Israëlische wijn is dus ook *Bijbels*, niet joods of christelijk.

Wijn staat centraal in de viering van het joods én christelijk leven. Wijn is onderdeel van de dienst aan de Allerhoogste (Gen. 14:18) en diende als drankoffer voor G'd in de tijd van de Tempel (Num. 15:10), onder andere ter herinnering aan een overledene.

Vandaag de dag heiligt wijn binnen het Jodendom de besnijdenis, de Shabbat, de feestdagen en het huwelijk. Binnen het Christendom heiligt wijn de viering van het Heilig Avondmaal.

De druiven in Israël beginnen te rijpen in de Hebreeuwse maand *Tamuz* (doorgaans in juli), ongeveer van het Wekenfeest tot en met het Loofhuttenfeest. Binnen het Jodendom wordt rond die tijd het Bijbelse verhaal van de verspieters gelezen. De verspieters vonden een grote druiventros in het huidige Israël. Een tros zo groot dat geen mens het alleen kon tillen (Numeri 13:23). Van zo'n tros kunnen we vandaag de dag alleen maar dromen. Een droom die het Israëlische Ministerie van Toerisme gevisualiseerd heeft in haar logo.

De Bijbel geeft specifieke wetten voor landbouw (zie bijvoorbeeld Deut. 23:24 en Lev. 25:3-4), maar niet voor de bereiding van wijn. Wijnranken zijn veelzijdig en brengen ons naast druiven ook druivenpitolie, druivenbladeren, druivensap, rozijnen en wijn.

Het is dus afhankelijk van het exacte bereidingsproces wat het uiteindelijke eindproduct is. In veel Bijbelvertalingen wordt er geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten wijn, maar de oorspronkelijke Bijbel noemt wel degelijk twee verschillende soorten. De oorspronkelijke Hebreeuwse Bijbel spreekt over *yayin* en *tirosh* (*oinos* en *gleukos* in het Grieks) - wijn en druivensap. Bijvoorbeeld in Genesis 27:28

wordt druivensap in de Herziene Statenvertaling aangeduid als 'nieuwe wijn' (in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Nieuwe Bijbelvertaling die ook druivensap als "wijn" vertaald).

In de Bijbel lezen we meerdere verzen waarin wijn tot zonde aanzet. Afhankelijk van hoe iets gebruikt wordt, kan iets aanzetten tot goed of kwaad. Druiven kunnen leiden tot wijn of azijn.

Volgens rabbijn Meir (Berachot 40a) was de boom van de kennis van goed en kwaad een wijnrank. Na de zondvloed, was het eerste dat Noach plantte een wijngaard (Gen. 9:20).

Rabbijn Rashi, een van de belangrijkste verklaarders van de Hebreeuwse Bijbel, legt uit dat Noach zichzelf eerst moest verlagen door dronken te worden (Gen. 9:21), zodat de balans opnieuw werd ingesteld.

"Geniet, maar drink met mate," is een van de meest bekende zinnen in Nederland. Joodse bronnen spreken over 'geparfumeerd,' als de wijn inname in balans is. Zoals een parfum zijn goede geur verspreidt, is de intentie van het drinken van wijn om het goede in onszelf naar buiten te brengen.

Als je binnen joodse kringen en in Israël het glas heft, zeg je geen

'proost' maar: '*l'chaim*' - op het leven! - als antwoord op de boom van de kennis van goed en kwaad die de dood in de wereld bracht. Als we het glas heffen en drinken, klinkt een millennia-oude hoop door dat ons drinken uitsluitend het goede en niet het slechte brengt.

De Hebreeuwse zegening over de wijn - *Kiddush* - betekent 'heiligheid' of 'heiliging'. De wortel van dit woord - ש ת ק - wordt voor het eerst in de Bijbel gebruikt om de Shabbat te scheiden van de andere dagen én om haar te heiligen (Genesis 2:2-4). Het Hebreeuwse woord 'heiligen' (*mekudeshet*) heeft dezelfde wortel.

De kinderen van Israël worden vergeleken met druiven en G'd als de eigenaar van de wijngaard (Hosea 9:10). Rabbijn Malbim, hooggeleerd in de Hebreeuwse grammatica, legt uit dat toen G'd Israël in de woestijn vond, ze Hem zo dierbaar waren als iemand die druiven vindt in een woestijn waar niets groeit.

Algehele eenheid is een belangrijke joodse waarde - maar scheiding en diversiteit hebben het vermogen deze eenheid te onderstrepen. Eenheid heeft niet de betekenis van *hetzelfde*.

De woorden van koning Salomo 'onderwijs een jongere volgens zijn eigen pad,' (Spreuken 22:6) geldt nog altijd als basis van een sterke gemeenschap waarin iedereen bijdraagt door de beste versie van zichzelf te zijn. Om dit te kunnen, moet het joodse volk gescheiden zijn van de rest van de wereld (Ex. 19:6).

Een wijnrank in de winter heeft een trieste aanblik, het lijkt niet meer dan een dode stok.

Israël had in de tijd van de Ottomanen (1517 - 1917 n. Chr.), haar Turkse overheersers, ook een trieste aanblik. Israël was een akelig gebied vol ziekten, een zeer hoge kindersterfte en vreselijke aanhoudende bloedvetes tussen clans.

Maar het, in de ogen van sommigen, meest akelige kan het meest koninklijke voortbrengen (en dan heb ik het in dit geval niet over het volk Israël dat door velen vergeten wordt terwijl de Messias uit Israël komt!).

Jakob profeteerde (Gen. 49:11, zie ook Mat. 2:6) al dat het land van Juda een overvloed zou hebben aan wijn. Vandaag de dag wordt er, onder andere op het millennia-oude Bijbelse grondgebied van Juda, volop wijn verbouwd.

De heuvels van Judea, ten westen en zuiden van Jeruzalem tot en met Hebron, als ook de huidige Negev woestijn zijn excellente regio's voor wijnproductie gebleken. Dat is zondermeer een wonder te noemen in vergelijking met nog geen honderd jaar geleden.

Bijbels gezien, is de keuze voor wijn gelimiteerd tot de keuze voor *yayin* of *thiros*, wijn of druivensap. Druivensap ("*nieuwe wijn*" in de HSV) is het meest puur, het directe product van G'ds prachtige schepping (Gen. 27:28). Wijn is een menselijk product. Dat is, voor wie in de supermarkt rondkijkt, heel duidelijk. Vandaag de dag zijn veel druiven zodanig genetisch gemanipuleerd dat ze geen zaadjes of pitten meer bevatten, hetgeen ingaat tegen de scheppingsorde (Gen 1:11). Tijdens de vinificatie, de wijnbereiding, wordt de vloeistof

gefilterd om onder andere troebelheid, gist en organische deeltjes te verwijderen. In dit filteringsproces worden, bij niet koosjere of plantaardige wijn, onder andere dierlijk bloed en beenmerg en vezels van schaaldieren en visblazen gebruikt. Ook dat gaat in tegen de scheppingsorde.

Het geheim? Dat vullen joden en christenen op hun eigen wijze in. In Israël geschiedt het wonder van de Bijbelse wijn dag na dag. En er is nóg een geheim. Tijdens de regeerperiode van koning Salomo, woonden de kinderen van Israel veilig onder hun wijnstokken en vijgenbomen (1 Kon. 5:5, Micha 4:4). In de toekomst mogen we daar ook naar uitzien. Lees er Deuteronomium 8:9-10 maar eens op na.

L'chaim!

*Rechts: Het logo van het Israëlische Ministerie van Toerisme
Onder: Wijn op de Golanhoogvlakte in Israël*

